

Péče o ženu v průběhu těhotenství, prenatální diagnostika

Mgr. Štěpánka Vybíralová

Prenatální péče v ČR

- v současnosti se ČR řadí mezi země s nejvyspělejší prenatální péčí na světě

Třístupňový systém péče

- základní péče - obvodní gynekolog a spádová nemocnice
- intermediální péče - zajišťují některá gynekologicko-porodnická oddělení, hospitalizují lehké a střední patologie, vedení porodů od 33. týdne do ukončeného 36.týdne
- perinatologická centra - zajišťují intenzivní péči, fakultní a regionální nemocnice, koncentrují výrazné těhotenské patologie, předčasné porody od ukončeného 23. týdne

Dělení dle rizika

Těhotné s malým rizikem = fyziologická gravidita, prohlídky v prenatální poradně

- první polovina těhotenství - 1x za měsíc
- druhá polovina těhotenství - 2x za měsíc
- poslední měsíc - každý týden

Těhotné se středním rizikem = v anamnéze rizikové faktory

- výsledky klinických a laboratorních vyš. nejeví patologii, vzhledem k rizikovým faktorům zvýšený počet prohlídek - dle stavu

Těhotné s vysokým rizikem = výskyt patologických výsledků v klinických či laboratorních vyš.

- v anamnéze nemusí být rizikové faktory
- četnost vyšetření individuální, zdravotní stav těhotné a vývoj plodu

Cíle prenatální péče

- poskytování péče a zajištění optimálního průběhu gravidity
- zjistit poruchy vývoje plodu a rizikové faktory matky
- učít těhotnou, jak pečovat sama o sebe
- prevence předčasného porodu
- redukce rizikových faktorů (edukace matky)

Role sestry/ PA v prenatální poradně

- odebírání anamnézy
- kontrola FF těhotné
- spolupráce s lékařem
- edukace
- psychická podpora
- plánování dalších kontrol
- odběr biologického materiálu (krev, moč,...)

Vstupní vyšetření v těhotenství

- nejčastěji v 6. až 10. týdnu (vystavení těhotenské průkazky)
- potvrzení těhotenství (nejspolehlivější metodou je ultrazvukové vyšetření, případně krevní test na stanovení přítomnosti HCG)
- zjištění anamnézy (celkový zdravotní stav, užívání léků, předchozí těhotenství, porody apod.)
- zvážení a změření
- vyšetření moči
- gynekologická prohlídka včetně kolposkopie a onkologické cytologie

Pravidelná vyšetření v těhotenství

- doplnění anamnézy
- měření TK+P, chemické vyšetření moči (bílkovina, pH, krev, cukr)
- sledování váhového přírůstku
- zevní porodnická vyšetření
- stanovení cervix score
- sledování otoků nebo varixů
- od 24. týdne - poslech ozev
- od 38. týdne - CTG

Nepravidelná vyšetření v těhotenství

11.-13. týden

- kombinovaný screening vrozených vývojových vad (závažné malformace, nuchální transluce)

do 16. týdne

- stanovení krevní skupiny a Rh faktoru
- screening nepravidelných protilátek
- KO (hematokrit, erytrocyty, leukocyty, trombocyty, hemoglobin)
- sérologické vyšetření HIV a HBsAg, protilátky syfilis
- glykemie nalačno
- biochemický screening nejčastějších chromozomálních vad plodu

Nepravidelná vyšetření v těhotenství

18.-22. týden

- 1. ultrazvukový screening plodu (VVV, biometrie)

24.-28. týden

- oGTT = orální glukózo toleranční test

30.-32. týden

- 2. ultrazvukový screening plodu (pozdní VVV, biometrie, poloha, množství PV, uložení placenty), KO
- protilátky syfilis, HIV, HBsAg - pouze výběrově

36.-37.týden

- detekce streptokoků skupiny B v pochvě

38.-40.týden (ev. 41.týden)

- CTG

Další vyšetření v těhotenství

Flowmetrie = měření rychlosti průtoku krve v cévách plodu, placenty, těhotné ženy

Cervikometrie = metoda hodnotící nález hrdla děložního (dg. předčasného porodu)

Intrapartální fetální pulzní oymetrie = hodnotí saturaci v periferní krvi plodu, sonda na tváři nebo zadečku plodu, podmínka - odteklá PV

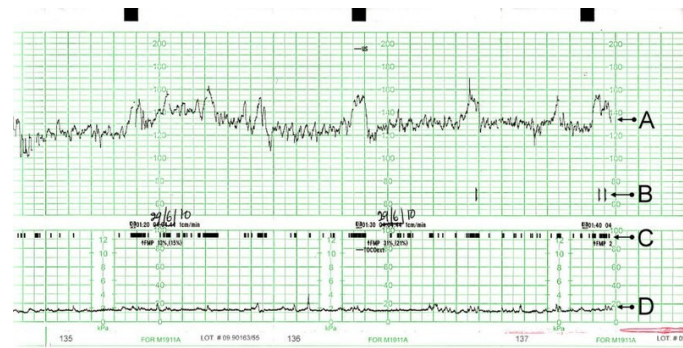
ST analyzátor = snímání EKG z hlavičky plodu, monitoring za porodu

Další vyšetření v těhotenství

CTG

= kardiotokograf

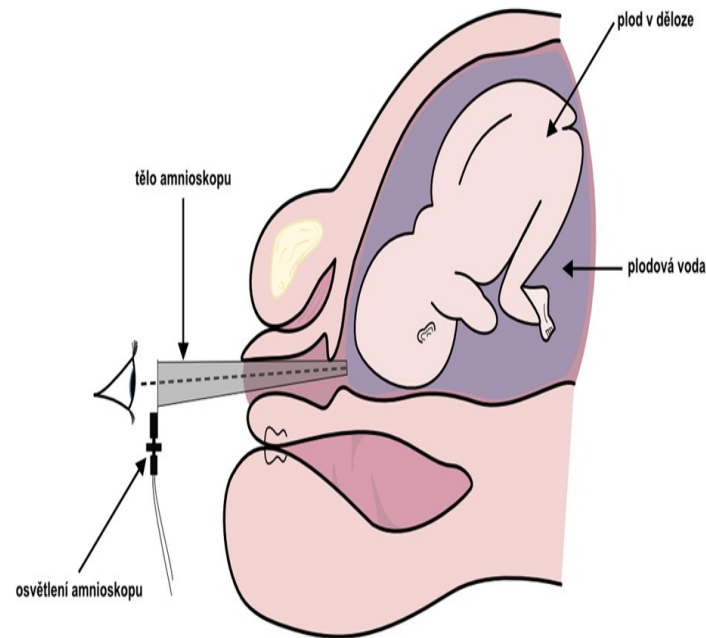
- registruje srdeční frekvenci plodu a děložní mobilitu
- dg. poruchy děložní činnosti, hypoxii plodu
- umožňuje včasnou reakci porodníka

Další vyšetření v těhotenství

Amnioskopie

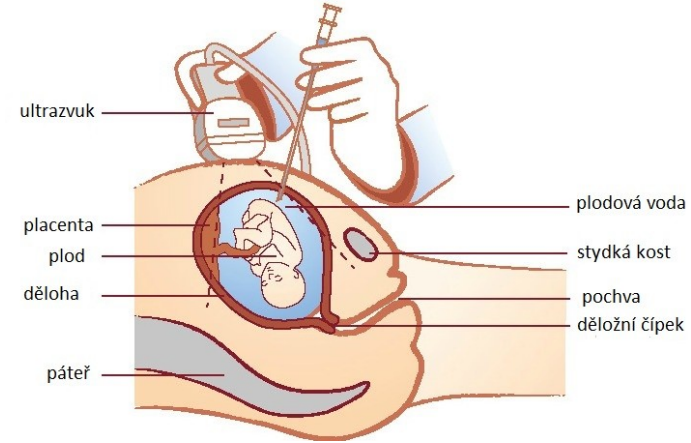
- endoskopická metoda
- posuzující kvalitu PV
- podmínky - zachovalý VB, přístupné děložní hrdlo
- hodnocení
 - normální nález - čirá PV, mázek
 - žlutá barva - hemolýza při Rh inkompatibilitě
 - zelená barva - mekonium při hypoxii
 - masová, nahnědlá barva - úmrtí plodu

Speciální vyšetření v těhotenství

Amniocentéza

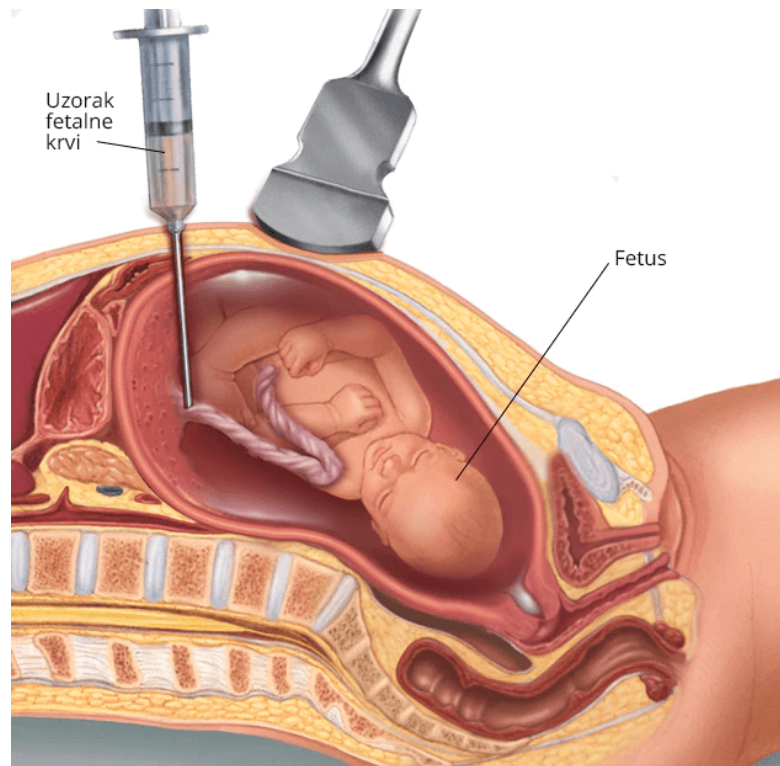
- punkce amniální dutiny přes břišní stěnu
- pod UTZ kontrolou se získá 15-20 ml plodové vody
- provádí se po ukončení 15. gestačního týdne
- buňky se kultivují a stanovuje se karyotyp plodu

Speciální vyšetření v těhotenství

Kordocentéza

- invazivní metoda přímého odběru pupečnickové krve pod UTZ kontrolou
- umožňuje aplikaci intraumbilikální transfuze a podání léčiv
- provádí se po 18. gestačním týdnu

Speciální vyšetření v těhotenství

Biopsie choria

- odběr choriových klků (tkáň z placenty)
- mezi 10.-13. týdnem
- pod UTZ kontrolou
- transabdominálně nebo transcervikálně (dle uložení placenty)
- odebrané vzorky se buď zpracovávají nebo se kultivují jako u amniocentézy